

# Daniel 4

## Smerirea și restaurarea lui Nebucadnețar

### ***Mărturia personală a lui Nebucadnețar***

<sup>1</sup>„Nebucadnețar, împăratul, către toate popoarele, neamurile, oamenii de toate limbile, cari locuiesc pe tot pământul: Să aveți multă pace! <sup>2</sup>Am găsit cu cale să fac cunoscute semnele și minunile, pe cari le-a făcut Dumnezeu cel Prea Înalt față de mine. <sup>3</sup>Cât de mari sunt semnele Lui și cât de puternice sunt minunile Lui! Împărăția Lui este o împărăție vecinică, și stăpânirea Lui dăinuiește din neam în neam!

<sup>4</sup>Eu, Nebucadnețar, trăiam liniștit în casa mea, și fericit în palatul meu. <sup>5</sup>Am visat un vis, care m-a înspăimântat; gândurile de cari eram urmărit în patul meu și vedeniile duhului meu mă umpleau de groază. <sup>6</sup>Am poruncit atunci să aducă înaintea mea pe toți înțelepții Babilonului, ca să-mi tâlcuiască visul. <sup>7</sup>Îndată au venit vrăjitorii, cititorii în stele, Haldeii și ghicitorii. Le-am spus visul, și nu mi l-au putut tâlcui. <sup>8</sup>La urmă de tot, s-a înfățișat înaintea mea Daniel, numit Belțșatar, după numele dumnezeului meu, și care are în el duhul dumnezeilor celor sfinți. I-am spus visul, și am zis: <sup>9</sup>«Belțșatare, căpetenia vrăjitorilor, știu că ai în tine duhul dumnezeilor sfinți, și că pentru tine nici o taină nu este grea; deci tâlcuiște-mi vedeniile, pe cari le-am avut în vis. <sup>10</sup>Iată vedeniile cari mi-au trecut prin cap, când eram în pat.

### ***Visul lui Nebucadnețar***

Mă uitam, și iată că în mijlocul pământului era un copac foarte înalt. <sup>11</sup>Copacul acesta s-a făcut mare și puternic, vârful lui se înălța până la ceruri, și se vedea de la marginile întregului pământ. <sup>12</sup>Frunza lui era frumoasă, și avea roade multe; în el se găsea hrană pentru toți; fiarele câmpului se adăposteau sub umbra lui, păsările cerului își făceau cuibul în ramurile lui, și orice făptură vie se hrănea din el. <sup>13</sup>În vedeniile cari-mi treceau prin cap, în patul meu, mă uitam, și iată că s-a coborât din ceruri un străjer sfânt. <sup>14</sup>El a strigat cu putere și a vorbit așa: „Tăiați copacul, și rupeți ramurile; scuturați-i frunza, și risipiți roadele; fugăriți fiarele de sub el, și păsările din ramurile lui! <sup>15</sup>Dar trunchiul cu rădăcinile lui, lăsați-l în pământ, și legați-l cu lanțuri de fer și de aramă, în iarba de pe câmp, ca să fie udat de roua cerului, și să fie la un loc cu fiarele în iarba pământului. <sup>16</sup>Inima lui de om i se va preface într-o inimă de fiară, și vor trece șapte vremuri peste el.” <sup>17</sup>Hotărârea aceasta a fost luată în sfatul străjerilor, și pusă la

cale înaintea sfinților, ca să știe cei vii că Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor, că o dată cui îi place, și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni.

### **Nebucadnețar cere lui Daniel să-i tâlcuiască visul**

<sup>18</sup>Iată visul pe care l-am visat, eu, împăratul Nebucadnețar. Tu, Belșațar, tâlcuiește-l, fiindcă toți înțelepții din împărăția mea nu pot să mi-l tâlcuiască; tu însă poți, căci ai în tine duhul dumnezeilor sfinți». <sup>19</sup>Atunci – Daniel, numit Belșațar, a rămas uimit o clipă, și gândurile lui îl tulburau. Împăratul a luat din nou cuvântul, și a zis: „Belșațare, să nu te turbure visul și tâlcuirea!” Și Belșațar a răspuns: „Domnul meu, visul acesta să fie pentru vrăjmașii tăi, și tâlcuirea lui pentru protivnicii tăi!

### **Tâlcuirea visului de către Daniel**

<sup>20</sup>Copacul pe care l-ai văzut, care se făcuse atât de mare și puternic, încât i se înălța vârful până la ceruri și se vedea de la toate capetele pământului; <sup>21</sup>copacul acesta, a cărui frunză era așa de frumoasă și care avea roade atât de multe și în care era hrană pentru toți, supt care se adăposteau fiarele câmpului, și în ramurile căruia își făceau cuibul păsările cerului, <sup>22</sup>ești tu împărate, care ai ajuns mare și puternic, a cărui mărime a crescut și s-a înălțat până la ceruri, și a cărui stăpânire se întinde până la marginile pământului. <sup>23</sup>Împăratul a văzut pe un străjer sfânt coborându-se și zicând: «Tăiați copacul, și nimiciți-l; dar trunchiul cu rădăcinile lui lăsați-l în pământ, și legați-l cu lanțuri de fer și de aramă, în iarba de pe câmp, ca să fie udat de roua cerului, și să stea la un loc cu fiarele câmpului, până vor trece șapte vremuri peste el.» <sup>24</sup>Iată tâlcuirea acestui fapt, împărate, iată hotărârea Celui Prea Înalt, care se va împlini asupra domnului meu împăratul. <sup>25</sup>Te vor izgoni din mijlocul oamenilor, vei locui la un loc cu fiarele câmpului, și îți vor da să mănânci iarbă ca la boi; vei fi udat de roua cerului și șapte vremi vor trece peste tine, până vei cunoaște că Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor și o dată cui vrea. <sup>26</sup>Porunca să lase trunchiul cu rădăcinile copacului, înseamnă că împărăția ta îți va rămâne ție îndată ce vei recunoaște stăpânirea Celui ce este în ceruri. <sup>27</sup>De aceea, împărate, placă-ți sfatul meu! Pune capăt păcatelor tale, și trăiește în neprihănire, rupe-o cu nelegiuirile tale, și ai milă de cei nenorociți, și poate că ți se va prelungi fericirea!”

### **Împlinirea visului**

<sup>28</sup>Toate aceste lucruri s-au împlinit asupra împăratului Nebucadnețar. <sup>29</sup>După douăsprezece luni, pe când se plimba pe acoperișul palatului împărătesc din Babilon, <sup>30</sup>împăratul a luat cuvântul, și a zis: „Oare nu este acesta Babilonul cel mare, pe care mi l-am zidit eu, ca loc de ședere împărătească, prin puterea bogăției mele și spre slava măreției mele?” <sup>31</sup>Nu se sfârșise încă vorba aceasta a împăratului, și un glas s-a coborât din cer și a zis: „Află, împărate Nebucadnețar, că ți s-a luat împărăția!” <sup>32</sup>Te vor izgoni din mijlocul oamenilor, și vei locui la un loc cu fiarele câmpului; îți vor da să mănânci iarbă ca la boi, și vor trece peste tine șapte vremi, până vei recunoaște că Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor și că o dată cui vrea!” <sup>33</sup>Chiar în clipa aceea, s-a împlinit cuvântul acela asupra lui Nebucadnețar. A fost izgonit din mijlocul oamenilor,

a mâncat iarbă ca boii, trupul i-a fost udat de roua cerului, până i-a crescut părul ca penele vulturului, și unghiile ca ghearele păsărilor.

### **Pocăința lui Nebucadnețar**

<sup>34</sup>După trecerea vremii sorocite, eu, Nebucadnețar, am ridicat ochii spre cer, și mi-a venit iarăși mintea la loc. Am binecuvântat pe Cel Prea Înalt, am laudat și slăvit pe Cel ce trăiește vecinic, Acela a cărui stăpânire este vecinică, și a cărui împărăție dăinuiește din neam în neam. <sup>35</sup>Toți locuitorii pământului sunt o nimica înaintea Lui; El face ce vrea cu oastea cerurilor și cu locuitorii pământului, și nimeni nu poate să stea împotriva mâinii Lui, nici să-l zică: «Ce faci?» <sup>36</sup>În vremea aceea, mi-a venit mintea înapoi; slava împărăției mele, măreția și strălucirea mea mi s-au dat înapoi; sfetnicii și mai marii mei din nou m-au căutat; am fost pus iarăși peste împărăția mea, și puterea mea a crescut. <sup>37</sup>Acum, eu, Nebucadnețar, laud, înalt și slăvesc pe Împăratul cerurilor, căci toate lucrările Lui sunt adevărate, toate căile Lui sunt drepte, și El poate să smerească pe cei ce umblă cu mândrie” (Dan. 4:1-37).

### **Convertirea lui Nebucadnețar**

Faptul că Daniel nu datează evenimentele pe care le include în capitolele 3 și 4 ne obligă să încercăm să reconstruim înțelesul mesajului său prin legarea celor narate în întregul literar în care sunt așezate, și nu prin legarea evenimentelor în contextele istorice specifice în care s-au născut. Când facem lucrul acesta, observăm cu destulă ușurință că există asemănări între cele relatate în capitolele 2 și 3 sau între felul în care sunt înfățișate lucrurile în capitolul 2 și alcătuirea primelor șase capitole din carte. În visul lui din capitolul 2, Nebucadnețar vede un chip mare, al cărui cap de aur era el însuși. Dar chipul, care alcătuia un întreg, s-a prăbușit deodată, atunci când o piatră desprinsă dintr-un munte, fără ajutorul vreunei mâini, a lovit picioarele chipului, în care se amestecau fierul cu lutul. În visul din capitolul de față, Nebucadnețar vede un copac mare. De data aceasta, în tâlcuirea visului, Daniel identifică întregul copac cu Nebucadnețar. Corespondentul pietrei desprinse din munte fără ajutorul vreunei mâini care, în capitolul 2, a lovit picioarele chipului și l-a sfărâmat și l-a spulberat este străjerul care aduce un mesaj din sfatul sfinților și care execută sentința pe care Cerul a dat-o asupra lui Nebucadnețar și asupra împărăției lui. Dar, după cum în visul dintâi sentința asupra întregului chip, adică asupra Imperiului Babilonian, a fost dusă la îndeplinire de piatra desprinsă din munte, adică de către un agent uman, și anume de către Cir, tot așa, în visul al doilea, sentința este îndeplinită prin agenții umani din jurul împăratului. Dar atât într-un caz, cât și în celălalt, o Împărăție veșnică, care nu trece sub stăpânirea unui alt neam, își arată prezența și puterea. În ambele cazuri reiese clar faptul că „Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor, că o dată cui îi place, și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni” (4:17), dar care coboară în țărână și pe cel mai înălțat dintre ei.

În altă ordine de idei, am afirmat că există o corespondență între modul în care sunt interpretate elementele legate de visul din capitolul 2 și modul în care sunt relateate evenimentele în primele șase capitole din carte. Dintre cele patru părți care alcătuiesc chipul din capitolul 2 – (1) capul de aur, (2) pieptul și brațele de argint, (3) coapsele și pânțele de aramă și (4) picioarele de fier amestecat cu lut –, doar două sunt prezentate în detaliu, prima și ultima dintre împărății. Dacă chipul reprezintă Imperiul Babilonian, în care prima împărăție – capul de aur – este Nebucadnețar și împărăția lui, iar ultima – picioarele alcătuite parte din fier și parte din lut – este împărăția lui Nabonidus și Belșațar, Daniel a hotărât să includă în carte doar evenimente legate de prima și ultima împărăție. Primele patru capitole se ocupă de împărăția lui Nebucadnețar, iar capitolul 5 prezintă ultima noapte a împărăției lui Nabonidus și a fiului său Belșațar, înainte de căderea Babilonului. Evenimentul din capitolul 6 ține deja de Imperiul Medo-Persan.

Astfel, deși la prima vedere, în capitolele de început ale cărții par să ne fie relateate evenimente disparate, care s-au întâmplat, probabil, în momente istorice diferite, este totuși important să încercăm să înțelegem rațiunea alăturării lor în întregul literar ce ne stă în față. Și tocmai această paralelă care se stabilește între insistența lui Daniel, în interpretarea chipului din capitolul 2, pe prima și ultima dintre împărățiile ce alcătuiau chipul și includerea în carte a unor evenimente din prima și ultima dintre cele patru împărății subliniază o dată în plus posibilitatea de a interpreta chipul din capitolul 2 strict în contextul Imperiului Babilonian.

#### 4:1-3 Mărturia personală a lui Nebucadnețar

Dacă evenimentele din primele trei capitole din carte sunt prezentate din perspectiva naratorului, în capitolul 4 vorbește însuși Nebucadnețar, ca și cum ar fi vorba despre o scrisoare circulară pe care împăratul a trimis-o în întreaga sa împărăție și care cuprindea o confesiune a sa: „Nebucadnețar, împăratul, către toate popoarele, neamurile, oamenii de toate limbile, care locuiesc pe tot pământul: Să aveți multă pace” (1). Prin poziția pe care o ocupa la curte, Daniel avea acces la toate aceste scrisori<sup>56</sup> și de aceea publicarea lor întocmai se află în sfera posibilului. Lucrul acesta este cu atât mai plauzibil, cu cât scrisoarea din capitolul 4 este adresată și trimisă tuturor popoarelor, neamurilor și oamenilor de toate limbile care locuiesc pe pământ. Ca să se realizeze dorința împăratului, scrisoarea trebuie să fi fost scrisă în mai multe exemplare și trimisă în cele patru zări ale marelui său

<sup>56</sup> Unii exegeți afirmă că este posibil ca Daniel să fi contribuit la formularea scrisorii pe care împăratul a trimis-o în cele patru vânturi ale împărăției lui și care a fost apoi inclusă de el în carte, probabil după moartea lui Nebucadnețar. „Este adevărat că în edict se găsește o familiaritate neobișnuită cu gândirea biblică – afirmă Young. Doxologia (4:3) corespunde aproape cuvânt cu cuvânt cu Ps. 145:13. De aceea, Zöckler, de pildă, consideră că edictul n-a fost compus de Nebucadnețar, ci de însuși Daniel (...) Pe de altă parte, Keil și alții cred că limbajul teocratic al edictului se datorează ajutorului și influenței lui Daniel” (Edward Young, *Daniel*, p. 97-99).

imperiul. Astfel, este ușor de înțeles cum anume a fost posibil ca Daniel însuși să fi avut acces la una dintre aceste copii care conțineau mărturia publică a lui Nebucadnețar cu privire la convertirea sa.

De fapt, în cartea *Daniel*, începând cu capitolul patru, Nebucadnețar iese de pe scenă. Capitolul cinci relatează un eveniment din ultima împărăție a Imperiului Babilonian, împărăția lui Nabonidus și a fiului său Belșațar, iar capitolul șase vorbește despre Darius Medul, reprezentând deja Imperiul Medo-Persan. Această etalare a evenimentelor ne permite să presupunem că, în primele patru capitole, naratorul a intenționat să ne prezinte o serie de evenimente din viața lui Nebucadnețar prin care s-a marcat pelerinajul spiritual al acestuia de la idolatrie și trăire în păcat la închinarea adusă adevăratului Dumnezeu. Iar în următoarele, se adaugă elementele prefigurate deja în capitolul doi, prin chipul pe care l-a visat împăratul, completând culoarul istoric anunțat încă din 1:21.

Când Nebucadnețar – pe atunci prințul moștenitor al tronului Babilonului – a pornit campania sa militară în Palestina, el nu știa că intrase – ca odinioară Moise în fața rugului aprins – pe un loc sfânt. Locul era sfânt nu prin el însuși, ci prin prezența Dumnezeului Cerului și al întregului Pământ, care a ales să-Și așeze scaunul de domnie la Ierusalim. Atunci când David a cucerit Ierusalimul de la iebusiți și a adus în cetate chivotul Domnului,<sup>57</sup> Dumnezeu Însuși a venit și a făcut din Ierusalim cetatea Lui de scaun, pecetluind hotărârea Sa prin Legământul davidic.<sup>58</sup> Iar atunci când Solomon, fiul lui David, a terminat de zidit Casa Domnului și a chemat prezența Lui peste ea, Dumnezeu i-a răspuns prin următoarea promisiune:

<sup>12</sup>Domnul S-a arătat lui Solomon noaptea, și i-a zis: „Îți ascult rugăciunea, și aleg locul acesta drept casa unde va trebui să Mi se aducă jertfe. <sup>13</sup>Când voi închide cerul, și nu va fi ploaie, când voi porunci lăcustelor să mănânce țara, când voi trimete ciuma în poporul Meu: <sup>14</sup>dacă poporul Meu peste care este chemat Numele Meu se va smeri, se va ruga, și va căuta Fața Mea, și se va abate de la căile lui rele, îl voi asculta din ceruri, îi voi ierta păcatul, și-i voi tămădui țara. <sup>15</sup>Ochii Mei vor fi deschiși de acum, și urechile Mele vor fi cu luare aminte la rugăciunea făcută în locul acesta. <sup>16</sup>Acum, aleg și sfințesc casa aceasta, pentru ca Numele Meu să locuiască în ea pe vecie, și voi avea totdeauna ochii și inima Mea acolo. <sup>17</sup>Și tu, dacă vei umbla înaintea Mea cum a umblat tatăl tău David, făcând tot ce ți-am poruncit, și dacă vei păzi legile și poruncile Mele, <sup>18</sup>voi întări scaunul de domnie al împărăției tale, cum am făgăduit tatălui tău David, când am zis: «Niciodată nu vei fi lipsit de un urmaș, care să domnească peste Israel». <sup>19</sup>Dar dacă vă veți abate, dacă veți părăsi legile și poruncile Mele, pe cari vi le-am dat, și dacă vă veți duce să slujiți altor dumnezei și să vă închinați înaintea lor, <sup>20</sup>vă voi smulge din țara Mea, pe care v-am dat-o, voi lepăda de la Mine casa aceasta, pe care am închinat-o Numelui Meu, și o voi face de pomină și de batjocură printre toate popoarele. <sup>21</sup>Și cât de înaltă este casa aceasta, oricine va trece pe lângă ea, va rămâne încremenit, și va zice: «Pentru ce a făcut Domnul așa țării și casei acesteia?» <sup>22</sup>Și se va răspunde: «Pentru că au părăsit pe Domnul, Dumnezeul părinților lor, care i-a scos din

<sup>57</sup> Vezi 1 Cron. 13-17.

<sup>58</sup> Vezi 1 Cron. 17:10-14.

țara Egiptului, pentru că s-au alipit de alți dumnezei, s-au închinat înaintea lor și le-au slujit; iată de ce a trimis peste ei toate aceste rele” (2 Cron. 7:12-22).

În baza acestei promisiuni l-a dat Domnul pe Ioiachim în mâinile lui Nebucadnețar, iar mai târziu întreaga cetate, împreună cu Casa Domnului și toate vasele din ea. Dar tot în baza acestei promisiuni, cuceritorii Ierusalimului erau puși într-o poziție extrem de delicată, deoarece Domnul promisese izbăvirea poporului Său din mâna asupritorilor lor, „dacă – a spus Domnul – poporul Meu peste care este chemat Numele Meu se va smeri, se va ruga, și va căuta Fața Mea, și se va abate de la căile lui rele, îl voi asculta din ceruri, îi voi ierta păcatul, și-i voi tămădui țara” (2 Cron. 7:14). Așadar, ridicarea și coborârea imperiilor din Bazinul Mediteranean, adică dimprejurul Țării Sfinte, urmau să fie legate de relația poporului Israel cu Domnul, Dumnezeuul lui.

În urma lepădării Domnului de către cei din Iuda și Ierusalim, a dărâmării cetății și a Templului, prin prezența lui Daniel și a tovarășilor lui în Babilon, Dumnezeu pare să-și fi mutat locul în această cetate și să fi ales să Se reveleze lui Nebucadnețar în mod repetat și sistematic prin intermediul acestor tineri. Prima întâlnire a lui Nebucadnețar cu Dumnezeu a avut loc, probabil, în urma discuției cu cei patru tineri robi evrei. Împăratul a fost surprins de măsura înțelepciunii lor, care o întrecea de zece ori pe cea a tuturor înțelepților Babilonului. El a trebuit apoi să se oprească în fața Dumnezeului lui Daniel, după ce acesta i-a tâlcuit visul relatat în capitolul 2 al cărții de față: „Cu adevărat – a recunoscut Nebucadnețar –, Dumnezeuul vostru este Dumnezeul dumnezeilor și Domnul împăraților, și El descopere tainele” (2:47). Dar lucrul acesta nu l-a împiedicat totuși să-i arunce pe cei trei tovarăși ai lui Daniel în cuptorul aprins, când aceștia au refuzat să se închine chipului ridicat în valea Dura. S-ar putea ca evenimentele să-l fi luat prin surprindere pe Nebucadnețar. Deoarece toate acestea s-au întâmplat în prezența tuturor slujitorilor săi, chiar dacă nu ar fi vrut să ordone executarea sentinței, împăratul a prețuit mai mult slava și mândria sa, decât pe Domnul. A avut totuși înțelepciunea să împingă manșa până la capăt și să pună astfel la încercare pe Dumnezeuul celor trei. Domnul Dumnezeu a coborât în cuptorul de foc alături de cei trei pentru a duce mai departe procesul început în inima lui Nebucadnețar. Într-adevăr, mărturia de la sfârșitul capitolului subliniază faptul că Nebucadnețar căutase argumente pentru a lăsa procesul convertirii din inima lui să continue. Când a văzut minunea și s-a convins de ea, „Nebucadnețar a luat cuvântul, și a zis: «Binecuvântat să fie Dumnezeuul lui Șadrac, Meșac și Abed-Nego, care a trimis pe îngerul Său și a izbăvit pe slujitorii Săi cari s-au încrezut în El, au călcat porunca împăratului și și-au dat mai degrabă trupurile lor decât să slujească și să se închine altui dumnezeu decât Dumnezeului lor! Iată acum porunca pe care o dau: orice om, din orice popor, neam sau limbă ar fi, care va vorbi rău de Dumnezeuul lui Șadrac, Meșac și Abed-Nego, va fi făcut bucăți, și casa lui va fi prefăcută într-un morman de murdării, pentru că nu este nici un alt dumnezeu, care să poată izbăvi ca El»” (Dan. 3:28-29, s.n.). Dar nici chiar după această întâmplare nu s-a realizat desprinderea completă a lui Nebucadnețar de idolatrie și păcat. Bogăția și slava

împărăției lui i-au luat mințile. Abia după cele șapte vremi petrecute printre animale s-a produs schimbarea definitivă în inima împăratului. Și în urma ei, el a scris scrisoarea pe care Daniel a inclus-o în capitolul de față și care reprezintă mărturia personală a lui Nebucadnețar privind capitularea sa înaintea Dumnezeului lui Daniel. „Am găsit cu cale – afirmă Nebucadnețar – să fac cunoscute semnele și minunile, pe cari le-a făcut Dumnezeuul cel Prea Înalt față de mine. Cât de mari sunt semnele Lui și cât de puternice sunt minunile Lui! *Împărăția Lui este o împărăție vecinică, și stăpânirea Lui dăinuiește din neam în neam!*” (Dan. 4:2-3) Dacă adăugăm la aceasta și sfârșitul scrisorii, dobândim impresia că stăm în fața unuia care a trecut prin procesul convertirii și al nașterii din nou:

<sup>34</sup>După trecerea vremii sorocite, eu, Nebucadnețar, am ridicat ochii spre cer, și mi-a venit iarăși mintea la loc. Am binecuvântat pe Cel Prea Înalt, am lăudat și slăvit pe Cel ce trăiește vecinic, Acela a cărui stăpânire este vecinică, și a cărui împărăție dăinuiește din neam în neam. <sup>35</sup>Toți locuitorii pământului sunt o nimica înaintea Lui; El face ce vrea cu oastea cerurilor și cu locuitorii pământului, și nimeni nu poate să stea împotriva mâinii Lui, nici să-I zică: „Ce faci?” <sup>36</sup>În vremea aceea, mi-a venit mintea înapoi; slava împărăției mele, măreția și strălucirea mea mi s-au dat înapoi; sfetnicii și mai marii mei din nou m-au căutat; am fost pus iarăși peste împărăția mea, și puterea mea a crescut. <sup>37</sup>Acum, eu, Nebucadnețar, laud, înalt și slăvesc pe Împăratul cerurilor, căci toate lucrările Lui sunt adevărate, toate căile Lui sunt drepte, și El poate să smerească pe cei ce umblă cu mândrie! (Dan. 4:34-37)

Ce lecție extraordinară! Dar oare pentru cine a fost ea intenționată de către autorul cărții *Daniel*? Când paginile ei s-au adunat în forma lor actuală, Nebucadnețar era de mult oale și ulcele, iar imperiul său era destrămat și uitat.<sup>59</sup> Poporul lui Dumnezeu trecuse deja prin valea celor șaptezeci de ani de Robie Babiloniană, iar o bună parte dintre ei se repatriaseră deja sub Zorobabel, în urma Edictului lui Cir.<sup>60</sup> Cu siguranță că Dumnezeu a dorit ca adevărurile ce se desprind de pe paginile acestei cărți să-l însoțească pe poporul Său în călătoria lui, mai ales că drumul ducea spre frământata Perioadă Intertestamentală. Mărturia lui Nebucadnețar se alătură mărturiilor altor împărați și împărătese dintre neamuri,<sup>61</sup> care, de-a lungul istoriei, au știut să vorbească despre Dumnezeuul lui Israel așa cum, de cele mai multe ori, însuși poporul Său n-a făcut-o.

<sup>59</sup>Cartea pare să fi fost scrisă din perspectiva istorică a domniei lui Cir, mai precis din perspectiva celui de-al treilea an al domniei acestuia (vezi Dan. 10:1). Cel puțin aceasta este ultima dintre datele istorice menționate în carte. Faptul că derularea capitolelor nu respectă un șir cronologic este un argument în plus privind faptul că mesajul cărții este guvernat de întregul literar al cărții, și nu de ordinea cronologică a evenimentelor.

<sup>60</sup>Vezi Ezra 1:1-2:70.

<sup>61</sup>Vezi de pildă mărturia lui Hiran din 2 Cron. 2:11-12, mărturia împărătesei din Seba din 2 Cron. 9:8 și mărturia lui Cir din 2 Cron. 36:22-23 și Ezra 1:1-4.

#### 4:4-10a *Frământarea în care a fost aruncat împăratul în urma visului său*

Cadrul în care este prezentat visul lui Nebucadnețar din acest capitol seamănă foarte mult cu cel din capitolul doi. Împăratul are un vis care îl tulbură și de aceea caută să afle înțelesul lui. De data aceasta, el nu ascunde visul, însă nimeni nu i-l poate tâlcui.

<sup>4</sup>Eu, Nebucadnețar, trăiam liniștit în casa mea, și fericit în palatul meu. <sup>5</sup>Am visat un vis, care m-a înspăimântat; gândurile de cari eram urmărit în patul meu și vedeniile duhului meu mă umpleau de groază. <sup>6</sup>Am poruncit atunci să aducă înaintea mea pe toți înțelepții Babilonului, ca să-mi tâlcuiască visul. <sup>7</sup>Îndată au venit vrăjitorii, cititorii în stele, Haldeii și ghicitorii. Le-am spus visul, și nu mi l-au putut tâlcui. <sup>8</sup>La urmă de tot, s-a înfățișat înaintea mea Daniel, numit Belșațar, după numele dumnezeului meu, și care are în el duhul dumnezeilor celor sfinți. I-am spus visul, și am zis: <sup>9</sup>„Belșațare, căpetenia vrăjitorilor, știu că ai în tine duhul dumnezeilor sfinți, și că pentru tine nici o taină nu este grea; deci tâlcuiște-mi vedeniile, pe cari le-am avut în vis. <sup>10</sup>Iată vedeniile cari mi-au trecut prin cap, când eram în pat” (4:4-10).

Odată ce au ieșit de pe scenă toți înțelepții Babilonului, la fel ca în cazul evenimentului din capitolul doi, în lumina reflectorului pășește Daniel. De ce el a fost chemat abia la urmă constituie un prilej de speculație pentru exegeți. Este aproape imposibil ca visul să nu-i fi adus aminte împăratului de primul său vis și de interpretarea acestuia de către Daniel. De ce împăratul nu l-a chemat totuși mai întâi pe Daniel? Poate că, pe de o parte, își dădea seama că visul s-ar putea să-l vizeze personal, iar după cele întâmplate și relatate în capitolele precedente, Nebucadnețar s-a simțit cu siguranță vinovat și i-a venit greu să stea față în față cu Daniel, a cărui prezență îl condamnă. Dar pe de altă parte, s-ar putea să fi recurs la această strategie tocmai ca să-L pună încă o dată la încercare pe Dumnezeu lui Daniel. În cazul acesta, Nebucadnețar proceda astfel în mod intenționat, pentru că era frământat și se afla în căutarea adevărului. Pe de o parte, se pune întrebarea de ce nu răspunde pozitiv la sfatul lui Daniel, ci amână lucrurile timp de douăsprezece luni, deși a primit tâlcuirea visului prin Daniel, respectiv prin Duhul Dumnezeului celui adevărat care era în acesta, lucru pe care împăratul însuși îl recunoaște. Pe de altă parte, este evident că mărturia cu care împăratul își încheie scrisoarea din acest capitol nu putea să se coacă peste noapte. Ea adună întreaga experiență pe care Nebucadnețar a avut-o cu Dumnezeu cel viu, reprezentând punctul ei culminant sau stația terminus a acestui pelerinaj spiritual, cel puțin din perspectiva narațiunii cărții.

Dar, indiferent din ce motive a fost lăsat Daniel la urmă, modul în care împăratul vorbește despre el în scrisoarea sa este demn de remarcat: „La urmă de tot, s-a înfățișat înaintea mea Daniel, numit [de mine] Belșațar, după numele dumnezeului meu, și [sau mai degrabă „dar”] care are în el duhul dumnezeilor celor sfinți” (8,

s.n.). Lui Daniel și tovarășilor lui li s-au dat nume noi la porunca împăratului, în nădejdea că lucrul acesta va facilita asimilarea lor în sistemul Babilonului, pentru ca astfel să poată sluji trup și suflet marelui împărat. Încă din primele săptămâni și luni, a devenit evident – cel puțin pentru cei care se aflau în preajma celor patru tineri și aveau responsabilitatea pregătirii lor – că aceștia au hotărât să nu se lase asimilați de sistem. Marele test a venit în fața cuptorului de foc. Acolo a înțeles, de fapt, Nebucadnețar că esența a ceea ce plănuise – asimilarea în sistemul clădit de el – nu s-a realizat, cel puțin în ceea ce-i privea pe cei patru tineri veniți din Iuda. Dimpotrivă! Puterea celor trei de a rămâne credincioși Dumnezeului lor chiar cu prețul vieții l-a pus în uimire pe împărat: „Nebucadnețar a luat cuvântul, și a zis: «Binecuvântat să fie Dumnezeu lui Șadrac, Meșac și Abed-Nego, care a trimis pe îngerul Său și a izbăvit pe slujitorii Săi cari s-au încrezut în El, au călcat porunca împăratului și și-au dat mai degrabă trupurile lor decât să slujească și să se închine altui dumnezeu decât Dumnezeului lor»” (3:28, s.n.). Daniel și tovarășii lui au dovedit cu prisosință faptul că, într-adevăr, nu contează unde locuiești și cum ești numit de către mai-marii acestei lumi, ci cât rămâi de alipit de Dumnezeu în mijlocul și în pofida circumstanțelor în care te găsești. Iar lui Daniel, deși prin numele care i s-a dat era legat de numele dumnezeilor Babilonului, inima i-a rămas alipită de Domnul Dumnezeu său. I s-a putut impune un nume, dar nu i s-a putut impune o credință și o conduită. Iar faptul acesta a transformat viața lui într-un sistem de referință chiar și pentru împăratul Babilonului.

Iată de ce, de data aceasta, Nebucadnețar nu-i pune lui Daniel o întrebare, cum a făcut cu ocazia primului său vis – „Ești tu în stare să-mi spui visul pe care l-am visat și tâlcuirea lui?” (2:26) –, ci îi adresează direct o rugămintă, având deplina încredințare că poate să-i interpreteze visul.<sup>62</sup> „Belșațare, căpetenia vrăjitorilor, știu că ai în tine duhul dumnezeilor sfinți, și că pentru tine nici o taină nu este grea; deci tâlcuiște-mi vedeniile, pe cari le-am avut în vis” (4:9, s.n.), după care, fără să mai aștepte răspunsul lui Daniel, Nebucadnețar pornește să-i împărtășească visul.

#### 4:10b-17 *Visul lui Nebucadnețar*

<sup>10</sup>...Mă uitam, și iată că în mijlocul pământului era un copac foarte înalt. <sup>11</sup>Copacul acesta s-a făcut mare și puternic, vârful lui se înălța până la ceruri, și se vedea de la marginile întregului pământ. <sup>12</sup>Frunza lui era frumoasă, și avea roade multe; în el se găsea hrană pentru toți; fiarele câmpului se adăposteau sub umbra lui, păsările cerului își făceau cuibul în ramurile lui, și orice făptură vie se hrănea din el. <sup>13</sup>În vedeniile cari-mi treceau prin cap, în patul meu, mă uitam, și iată că s-a coborât din ceruri un străjer sfânt. <sup>14</sup>El a strigat cu putere și a vorbit așa: „Tăiați copacul, și rupeți ramurile; scuturați-i frunza, și risipiți roadele; fugăriți fiarele de sub el, și păsările din ramurile lui! <sup>15</sup>Dar trunchiul cu rădăcinile lui, lăsați-l în pământ și legați-l cu lanțuri de fer și de

<sup>62</sup> Lucrul acesta confirmă faptul că Nebucadnețar l-a evitat în mod deliberat pe Daniel cu această ocazie, chemând mai întâi înaintea sa pe înțelepții Babilonului.

aramă, în iarba de pe câmp, ca să fie udat de roua cerului, și să fie la un loc cu fiarele în iarba pământului.<sup>63</sup> Inima lui de om i se va preface într-o inimă de fiară, și vor trece șapte vremuri peste el.”<sup>64</sup> Hotărârea aceasta a fost luată în sfatul străjerilor, și pusă la cale înaintea sfinților, ca să știe cei vii că Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor, că o dată cui îi place, și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni (Dan. 4:10-17, s.n.).

Am putea spune că visul conține două părți distincte. Prima parte (10b-12) se focalizează asupra copacului și a ceea ce reprezenta el pentru oamenii de pe pământ, precum și asupra relației care se stabilise între copac și Cer. A doua parte a visului (13-17) se focalizează pe verdictul pe care Cerul l-a rostit asupra copacului.

### Copacul (10b-12)

După modul în care este prezentat copacul, este lesne de înțeles de ce anume s-a tulburat Nebucadnețar. El însuși a putut intui faptul că era vorba de ceva grandios, de ceva care, la acea oră, constituia, probabil, un sistem de referință pentru întregul pământ: „Mă uitam, și iată că în mijlocul pământului era un copac foarte înalt. Copacul acesta s-a făcut mare și puternic, vârful lui se înalța până la ceruri, și se vedea de la marginile întregului pământ” (10-11, s.n.). Copacul se afla „în mijlocul pământului”, fiind deci punctul focal al acestuia.<sup>65</sup> Dar, imediat după ce copacul a fost prezentat în raport cu pământul, se dau câteva detalii legate de relaționarea lui cu Cerul. Vârful lui se înalța până la ceruri, ca vârful turnului pe care, cu milenii în urmă, Nimrod și cei din jurul lui l-au înălțat în Câmpia Șinearului, Babilonul zilelor lui Daniel. Așadar, copacul pe care-l privea Nebucadnețar era mare nu numai în raport cu pământul, ci părea să arunce o provocare chiar și Cerului.<sup>66</sup> Și, într-adevăr, el a devenit sursa de existență și securitate a tuturor locuitorilor Pământului, sfidând parcă astfel Cerul. Locuitorii Pământului nu trebuiau să vină la Dumnezeu ca să ceară pâinea lor de toate zilele, pentru că „frunza lui [a copacului] era frumoasă, și avea roade multe; în el se găsea hrană pentru toți; fiarele câmpului se adăposteau sub umbra lui, păsările cerului își făceau cuibul în ramurile lui, și orice făptură vie se hrănea din el” (12, s.n.).

Un corespondent biblic pentru imaginea din visul lui Nebucadnețar îl găsim în *Apocalipsa*. După ce, în capitolele 17-18, Ioan declară și zugrăvește căderea

Babilonului<sup>67</sup> – în cazul acesta referindu-se la Ierusalimul care a preluat spiritul Babilonului de odinioară, sumețindu-se împotriva Dumnezeului Cerului și al Pământului –, acestuia i se arată Ierusalimul ceresc, coborât din Cer. În mijlocul cetății, Ioan vede un copac mare, din care se hrănesc toate popoarele Pământului: „Și mi-a arătat un râu cu apa vieții, limpede ca cristalul, care ieșea din scaunul de domnie al lui Dumnezeu și al Mielului. În mijlocul pieții cetății, și pe cele două maluri ale râului, era pomul vieții, rodind douăsprezece feluri de rod, și dând rod în fiecare lună; și frunzele pomului slujesc la vindecarea Neamurilor” (Apoc. 22:1-2, s.n.). În timp ce Pomul Vieții ține de realitatea Cerului, copacul din visul lui Nebucadnețar ține de realitatea Pământului. Iar în lumina paralelei cu turnul Babel, sugerată, pe de o parte, de faptul că vârful acestui copac se înalța până la cer,<sup>68</sup> iar pe de altă parte, de asemănarea dintre îngâmfarea lui Nebucadnețar și mândria celor care, odinioară, în câmpia Șinearului, s-au sumețit să înfrunte Cerul, copacul din visul lui Nebucadnețar trebuie văzut în contrast cu Pomul Vieții, ca un sistem concurent acestuia. Evenimentul care a ocazionat împlinirea visului – „După douăsprezece luni, pe când se plimba pe acoperișul palatului împărătesc din Babilon, împăratul a luat cuvântul și a zis: «Oare nu este acesta Babilonul cel mare, pe care mi l-am zidit eu, ca loc de ședere împărătească, prin puterea bogăției mele și spre slava măreției mele?»» (4:29-30) – susține o astfel de paralelă. Intervenția Cerului a survenit în urma acestor vorbe de trufie. În inima lui Nebucadnețar, vârful turnului cetății pe care și-a zidit-o se înălțase deja până la Cer, sfidându-l, iar numele împăratului era legat de cărămizile și smoala cetății pe care și-o zidise.

O jumătate de mileniu mai târziu, avea să crească înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor un lăstar ieșit dintr-un pământ uscat,<sup>69</sup> care urma să se transforme într-un „copac”, „pom”, „lemn” cu totul diferit de cel văzut de Nebucadnețar, „care va lega cu adevărat Cerul și Pământul într-un mod eficace, iar lemnul acesta se va etala pe sine – mai bine zis pe Cel atârnat pe el – înaintea Cerului și al Pământului. Dar acest lemn trebuie să devină mai întâi un lemn al rușinii, pentru ca mai pe urmă să poată deveni un lemn al gloriei, un Pom al Vieții. Pomul acela va oferi oamenilor, în cel mai deplin sens al cuvântului, viața și siguranța veșnică, precum și belșug de resurse”.<sup>68</sup>

### Străjerul coborât din ceruri și tăierea copacului (13-17)

Străjerul coborât din ceruri ca să ordone tăierea copacului poate fi asemănat cu piatra desprinsă din munte fără ajutorul vreunei mâini care a lovit picioarele chipului, din capitolul 2. În lumina împlinirii acestui vis, coborârea străjerului trebuie legată de fala copacului, respectiv de îngâmfarea celui pe care pomul îl

<sup>63</sup> „Copacul grandios, proeminent, verde, protector, plin de rod și care dăinuiește era un simbol obișnuit pentru Cosmosul viu, transcendent și dător de viață sau pentru însăși Realitatea Divinității. Un copac sacru aflat în mijlocul pământului leagă în mod simbolic pământul și cerul. Așa este, de pildă, pomul vieții din grădina lui Dumnezeu. De asemenea, însăși istoria lumii poate fi simbolizată printr-un arbore” (Goldingay, *Daniel*, p.87).

<sup>64</sup> „Expresia «vârful lui se înalță până la ceruri» poate sugera o îngâmfată răzvrătire a Babilonului, pe care Cerul trebuie să o judece și să o pedepsească (Gen. 11:4; Is. 14:3)” (Goldingay, *op.cit.*, p. 94).

<sup>65</sup> Majoritatea exegeților moderni găsesc în expresia „Babilonul” din Apocalipsa 17-18 Roma de la sfârșitul secolului întâi. Noi considerăm că *Apocalipsa* a fost scrisă înainte de căderea Ierusalimului, caz în care capitolele 17 și 18 fac referire tocmai la sfârșitul Ierusalimului.

<sup>66</sup> Compară Daniel 4:11 cu Genesa 11:4.

<sup>67</sup> Vezi Is. 53:2.

<sup>68</sup> John E. Goldingay, *Daniel*, p. 92.

reprezintă. Iar vinovăția acestuia este sugerată în imaginea văzută de Nebucadnețar tocmai de precizarea că vârful copacului se înalță *până la cer* și că el, copacul, indetula oamenii de pe tot pământul, socotindu-se sursa vieții și securității lor.

Străjerul sfânt coborât din Ceruri vorbește despre existența unei alte împărății, care o controlează, de fapt, pe cea a oamenilor. Mai mult, lui Nebucadnețar i s-a descoperit în vis că „hotărârea aceasta a fost luată în sfatul străjerilor, și pusă la cale înaintea sfinților, *ca să știe cei vii că Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor, că o dă cui îi place, și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni*” (Dan. 4:17, s.n.).

Daniel cunoștea profețiile din Isaia 13-14 și Ieremia 50-51, care vorbesc despre căderea lui Nebucadnețar, prorocii la care ne-am referit în paginile precedente. În mod special, profețiile din Isaia 14 vorbesc despre căderea unui împărat îngâmfat. Iar în timp ce Nebucadnețar îi povestea lui Daniel visul, textul spune că „Daniel, numit Belșațar, a rămas uimit o clipă, și gândurile lui îl tulburau” (18), fiindcă spusele împăratului se potriveau aproape cuvânt cu cuvânt cu ceea ce prezisese Isaia. Domnul, care îi descoperise lui Isaia profeția, îi vorbea acum lui Nebucadnețar, prevestindu-i căderea, din pricina îngâmfării lui.

Dar în verdictul adus de străjerul ceresc exista și un element pozitiv, care părea să prezică și o ridicare, nu numai o tăiere și o doborâre la pământ: „Tăiați copacul, și rupeți ramurile; scuturați-i frunza, și risipiți roadele; fugăriți fielele de supt el, și păsările din ramurile lui! Dar trunchiul cu rădăcinile lui, lăsați-l în pământ și legați-l cu lanțuri de fier și de aramă, în iarba de pe câmp, ca să fie udat de roua cerului, și să fie la un loc cu fielele în iarba pământului. Inima lui de om i se va preface într-o inimă de fiară, și vor trece *șapte vremuri* peste el” (14-16, s.n.). Pedepșa era măsurată tot de Cel Preaînalt. Doar „șapte vremuri” avea să aibă împăratul inimă de fiară și doar „șapte vremuri” avea să-i fie trupul udat de roua cerului și avea să mănânce iarba de pe câmp.

Un al treilea element care se desprinde din sentința străjerului vizează scopul a ceea ce se urmărea prin toate acestea: „Hotărârea aceasta a fost luată în sfatul străjerilor, și pusă la cale înaintea sfinților, *ca să știe cei vii că Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor, că o dă cui îi place, și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni*” (4:17, s.n.).

#### **4:18-19 Nebucadnețar îi cere lui Daniel să-i tâlcuiască visul**

De data aceasta, Daniel nu cere răgaz pentru a tâlcui visul. Interpretarea lui i s-a dat în timp ce împăratul îi spunea ceea ce visase. Pe măsură ce Nebucadnețar își depăna visul în auzul lui Daniel, în mintea acestuia se amestecau trosnetul

ramurilor și trunchiului copacului doborât la porunca străjerului ceresc și cuvintele rostite de Isaia cu sute de ani în urmă:

<sup>12</sup>Cum ai căzut din cer, Luceafăr strălucitor, fiu al zorilor! Cum ai fost doborât la pământ, tu, biruitorul neamurilor! <sup>13</sup>Tu ziceai în inima ta: „Mă voi sui în cer, îmi voi ridica scaunul de domnie mai pe sus de stelele lui Dumnezeu; voi ședea pe muntele adunării dumnezeilor, la capătul miază-noaptei; <sup>14</sup>mă voi sui pe vârful norilor, voi fi ca Cel Prea Înalt” (Is. 14:12-14).

Într-adevăr copacul văzut de Nebucadnețar era mare. El era plasat în mijlocul pământului, vârful lui se înalță până la cer, iar ramurile lui se vedeau de la marginile pământului. Întreaga imagine vorbește despre îndumnezeirea aceluia care era reprezentat prin imaginea din vis. Însuși Nebucadnețar confirmă acest adevăr atunci când zice: „Oare nu este acesta Babilonul cel mare, pe care mi l-am zidit eu, ca loc de ședere împărătească, *prin puterea bogăției mele și spre slava măreției mele?*” (4:30, s.n.) Dar imediat după ce ramurile copacului au fost tăiate, frunza i-a fost scuturată și risipită, iar trunchiul, trântit la pământ și legat cu lanțuri de fier și de aramă în iarba de pe câmp, întreaga fală s-a risipit, spre uimirea celor care priveau scena.

<sup>15</sup>Dar ai fost aruncat în locuința morților, în adâncimile mormântului! <sup>16</sup>Cei ce te văd se uită țintă mirați la tine, te privesc cu luare aminte și zic: „Acesta este omul care făcea să se cutremure pământul, și zguduia împărățiile, <sup>17</sup>care prefăcea lumea în pustie, nimicea cetățile și nu dădea drumul prinșilor săi de război?” <sup>18</sup>Toți împărații neamurilor, da, toți, se odihnesc cu cinste, fiecare în mormântul lui. <sup>19</sup>Dar tu ai fost aruncat departe de mormântul tău, ca o ramură disprețuită, ca o pradă luată de la niște oameni uciși cu lovituri de sabie, și aruncată pe pietrele unei gropi, ca un hoit călcat în picioare (Is. 14:15-19).

Ceea ce urmează în profeția lui Isaia prevestește sfârșitul irevocabil al Babilonului: „«Eu mă voi ridica împotriva lor, zice Domnul oștirilor, și voi șterge numele și urma Babilonului, pe fiu și nepot, zice Domnul. Voi face din el un culcuș de arici și o mlaștină, și îl voi mătura cu mătura nimicirii», zice Domnul oștirilor. Domnul oștirilor a jurat, și a zis: «Da, ce am hotărât se va întâmpla, ce am pus la cale se va împlini»” (Is. 14:22-24). Dar Daniel știa că, în lumina tiparului profetic din întreaga Scriptură, Domnul prevestește omului necazul care se pregătește să cadă asupra lui ca el să se întoarcă de la calea lui cea rea, și astfel prevestirea *să nu se împlinească*. De aceea, pe Daniel nu l-a mirat faptul că, în visul pe care i l-a dat lui Nebucadnețar, Domnul vorbea despre o perioadă limitată a pedepsei: „șapte vremuri” (23) care trebuiau să treacă peste trunchiul trântit la pământ. Din faptul că împăratului i s-a descoperit nu numai ceea ce urma să se întâmple, ci și scopul acestor evenimente – „Hotărârea aceasta a fost luată în sfatul străjerilor, și pusă la cale înaintea sfinților, *ca să știe cei vii că Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor, că o dă cui îi place, și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni*” (4:17, s.n.) –, Daniel a înțeles că Domnul îl avertiza pe Nebucadnețar, încercând să-l ajute să facă și pasul următor spre recunoașterea Lui ca singurul Dumnezeu și spre smerirea lui înaintea Sa.

Este deci normal ca, pe măsură ce, în mintea lui Daniel, cuvintele împăratului se împleteau cu profețiile lui Isaia, el să fi rămas uimit și gândurile lui să îl fi tulburat. Era el însuși impresionat, probabil, de felul în care lucrează Dumnezeu. La sute de ani distanță, Dumnezeu putea să dea la doi oameni același mesaj, iar pe deasupra, acum El binevoia să vorbească unui netăiat împrejur. Nebucadnețar a surprins tulburarea lui Daniel și i-a zis: „Beltșățare, să nu te tulbure visul și tâlcuirea” (19). Daniel s-a văzut deci obligat să-i tâlmăcească împăratului ceea ce poate nu s-ar fi grăbit să-i spună. El a început printr-o avertizare: „Beltșățar a răspuns: «Domnul meu, visul acesta să fie pentru vrăjmașii tăi, și tâlcuirea lui pentru potrivnicii tăi»” (19).

#### 4:20-27 Tâlcuirea visului de către Daniel

Daniel putea să-i spună direct: „Copacul pe care l-ai văzut ești tu, împărate”. Dar el alege să repete tot ceea ce Nebucadnețar însuși văzuse în vis legat de copac:

<sup>20</sup>Copacul pe care l-ai văzut, care se făcuse atât de mare și puternic, încât i se înălța vârful până la ceruri și se vedea de la toate capetele pământului; <sup>21</sup>copacul acesta, a cărui frunză era așa de frumoasă și care avea roade atât de multe și în care era hrană pentru toți, supt care se adăposteau fiarele câmpului, și în ramurile căruia își făceau cuibul păsările cerului, <sup>22</sup>ești tu împărate, care ai ajuns mare și puternic, a cărui mărime a crescut și s-a înălțat până la ceruri, și a cărui stăpânire se întinde până la marginile pământului (Dan. 4:20-22).

După cum copacul a ajuns mare și puternic și după cum *vârful lui s-a înălțat până la ceruri*, tot așa „tu împărate (...) ai ajuns mare și puternic”, tu ești acela „a cărui mărime a crescut și s-a înălțat până la ceruri, și a cărui stăpânire se întinde până la marginile pământului” (22, s.n.). Când i-a tâlcuit împăratului visul precedent, Daniel i-a zis: „Tu, împărate, ești împăratul împăraților, căci Dumnezeu cerurilor ți-a dat împărăție, putere, bogăție și slavă. El ți-a dat în mâni, oriunde locuiesc ei, pe copiii oamenilor, fiarele câmpului și păsările cerului, și te-a făcut stăpân peste toate acestea: tu ești capul de aur” (2:37-38). Prin urmare, nu era niciun rău în faptul că acest copac a ajuns mare și puternic și că ramurile lui se vedeau de la marginile pământului. Dar Nebucadnețar a uitat că tot ce era pe pământ trebuia să rămână pe pământ. Domnul îi dăduse lui Nebucadnețar stăpânire peste fața pământului, și El i-ar fi lăsat-o, dacă împăratul nu s-ar fi încumetat să se ridice spre ceruri și să-L sfideze pe Dumnezeu. Dar, odată ce el și-a depășit condiția și a răvnit la ceea ce nu-i aparținea, Domnul a intervenit și l-a avertizat de consecințele nebuliei lui: „Împăratul a văzut pe un străjer sfânt pogorându-se și zicând: «Tăiați copacul, și nimiciți-l; dar trunchiul cu rădăcinile lui lăsați-l în pământ, și legați-l cu lanțuri de fer și de aramă, în iarba de pe câmp, ca să fie udat de roua cerului și să stea la un loc cu fiarele câmpului, până vor trece șapte vremuri peste el»” (23).

Daniel trăia aproape nu numai de Dumnezeu și de cuvintele pe care El le rostise prin sfinții Săi proroci, ci și de împărat și cunoștea destul de bine viața acestuia. Pe

de o parte, din modul respectuos și elogios cu care l-a abordat împăratul, iar pe de altă parte, din curajul cu care îi răspunde Daniel, am putea deduce faptul că el avea trecere înaintea lui Nebucadnețar și ei discutaseră nu o dată împreună, ocazii cu care Daniel nu s-a sfiit, probabil, să-l povățuiască pe împărat spre căile Domnului. Cuvintele pe care le rostește cu această ocazie par să sune ca un ultim avertisment: „De aceea, împărate, placă-ți sfatul meu! Pune capăt păcatelor tale, și trăiește în neprihănire, rupe-o cu nelegiuirile tale, și ai milă de cei nenorociți, și poate că ți se va prelungi fericirea” (27). Daniel și-a putut permite o abordare atât de directă, atât din pricina relației care exista între el și împărat, cât și datorită cererii exprese a împăratului făcută atunci când, uimit și tulburat, Daniel a părut să ezite să dea tâlcuirea visului: „Beltșățare, să nu te tulbure visul și tâlcuirea” (19).

#### 4:28-33 Împlinirea visului

Nebucadnețar nu a găsit cu cale să ne împărtășească în scrisoarea sa cum anume a primit tâlcuirea visului și sfatul lui Daniel. Ne-a lăsat să deducem noi faptul că fie le-a refuzat imediat, fie, dacă le-a acceptat și dacă a luat hotărâri în direcția cea bună, le-a uitat degrabă. Ceea ce ne spune însă este că, după un an de zile, acest cuvânt al Domnului s-a împlinit întocmai. Împăratul își realizase, probabil, planurile edilitare și, aflat pe acoperișul palatului său, își admira opera: „După douăsprezece luni, pe când se plimba pe acoperișul palatului împărătesc din Babilon, împăratul a luat cuvântul, și a zis: «Oare nu este acesta Babilonul cel mare, pe care mi l-am zidit eu, ca loc de sedere împărătească, prin puterea bogăției mele și spre slava măreției mele?»” (4:29-30)<sup>69</sup>

După cum în vis i se arătase un străjer sfânt venit din Cer cu verdictul asupra copacului din visul lui Nebucadnețar, tot așa și rostirea de fapt a sentinței a fost făcută tot de un mesager ceresc: „Nu se sfârșise încă vorba aceasta a împăratului, și un glas s-a coborât din cer și a zis: «Află, împărate Nebucadnețar, că ți s-a luat

<sup>69</sup>„Simțământul realizării pe care-l exprimă aici Nebucadnețar este afirmat incomparabil mai șters decât ceea ce aflăm din nenumăratele inscripții care au fost găsite pe diferitele clădiri din Babilon și care ocupă 126 de pagini de text și traducere în ediția londoneză. Palatul de pe care el a privit Babilonul era una dintre cetățile de pe latura de nord a orașului. Avea o curte largă, saloane de recepție, săli ale tronului, reședințe și faimoasele grădini suspendate: o structură de terase cu volte, având un sistem sofisticat de irigații, pentru a uda copacii și plantele, zidit, probabil, de către Nebucadnețar pentru regina lui din Media. De pe palat, împăratul putea să vadă în depărtare cei 27 de km ai zidului exterior, pe care l-a zidit el. Palatul se afla în imediata vecinătate a zidului dublu care încercuia orașul interior, zid care era străpuns de opt porți și care împrejmua o suprafață de 3 km pe 1 km, orașul interior fiind străbătut de râul Eufrat. De la palat pornea un bulevard pavat cu piatră de calcar, decorat cu figuri de lei, emblematice pentru Ishtar; acest bulevard pătrundea în cetate prin Poarta Ishtar, pe care Nebucadnețar a decorat-o cu dragoni și tauri (embleme ale lui Marduk și Bel). El continua înspre partea de sud a cetății, până la cele mai sacre locașuri, pentru a căror înfrumusețare și dezvoltare Nebucadnețar a contribuit prin zidirea ziguratului, încununat cu templul lui Marduk, unde se afla reședința statuii zeului. În templul lui Marduk se aflau chipurile altor zeități, iar în cetate se găseau templele altor zei babilonieni, restaurate și înfrumusețate de către Nebucadnețar” (John E. Goldingay, *op.cit.*, p. 89-90).

împărăția! Te vor izgoni din mijlocul oamenilor, și vei locui la un loc cu fiarele câmpului; îți vor da să mănânci iarbă ca la boi, și vor trece peste tine *șapte vremuri*, până vei recunoaște că *Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor și că o dă cui vrea!*» Chiar în clipa aceea, s-a împlinit cuvântul acela asupra lui Nebucadnețar. A fost izgonit din mijlocul oamenilor, a mâncat iarbă ca boii, trupul i-a fost udat de roua cerului, până i-a crescut părul ca penele vulturului, și unghiile ca ghearele păsărilor” (4:31-33, s.n.).

Exegeții discută mult în jurul naturii bolii de care a fost lovit Nebucadnețar. „După cum este și de așteptat – afirmă Edward Young –, s-au ridicat obiecții privind istoricitatea acestor afirmații legate de nebunia împăratului. S-a afirmat că ele nu au valoare istorică, deoarece niciun alt scriitor al antichității nu a menționat acest fapt. Dacă o astfel de obiecție ar fi adevărată, ar exista puține șanse să fie conclusivă, din moment ce analele babiloniene din perioada lui Nebucadnețar sunt incomplete.”<sup>70</sup> Apoi, Edward Young continuă precizând faptul că există totuși în scrierile antice mențiuni legate de boala lui Nebucadnețar. El îl amintește pe Eusebiu, care, la rândul său, citează din Abydenus și care menționează boala și dispariția subită a lui Nebucadnețar de pe scena politică. El menționează apoi un citat din Berosus și din Iosif Flaviu.<sup>71</sup> „Boala care a dat peste împărat – continuă Young – este cunoscută sub denumirea tehnică de Lycantropie, în care bolnavul își imaginează că s-a transformat într-un animal și, într-o măsură oarecare, se poartă ca atare. Se pare că Nebucadnețar a avut acea formă a bolii care se cheamă Bouantropie, adică a crezut despre sine că este bou și a păscut iarbă ca boii. În lucrarea lui extrem de valoroasă, Pusey a cules – afirmă Young – un volum considerabil de date pe această temă. El susține că unul dintre martorii cei mai timpurii privind Lycantropia este un medic și scriitor grec din secolul al IV-lea î.Hr.. Alți scriitori din vechime dau exemple privind boala, vorbind despre diferitele ei forme de manifestare. Aceasta este o boală din care există vindecare. Mai mult, după cum remarcă Pusey, «(...) nici chiar formele extreme de nebunie nu interferează cu conștiința lăuntrică a omului și deci cu puterea de a te ruga. Conștiința lăuntrică rămâne, chiar dacă bolnavul gândește, vorbește și se poartă ca și cum ar fi o altă ființă».”<sup>72</sup>

#### 4:34-37 Pocăința lui Nebucadnețar pune capăt celor „șapte vremuri”

Pocăința și, drept urmare, vindecarea lui Nebucadnețar au avut loc doar „după trecerea vremii sorocite” (34), adică după împlinirea celor „șapte vremuri”. Dacă s-a discutat mult pe marginea bolii lui Nebucadnețar, nu mai puține au fost încercările de a defini unitatea de timp despre care este vorba. Frământarea este cu atât mai relevantă, cu cât, în capitolele 7:25 și 9:24, este vorba despre alte unități de timp care au dat multă bătaie de cap exegeților și care au fost preluate și de Ioan în

*Apocalipsa*. După cum rezultă din privirea de ansamblu pe care Edward Young o face asupra istoriei încercărilor de a defini această unitate de timp, nu există consens privind rezolvarea acestei probleme, prin urmare este puțin probabil să ajungem noi la concluzii mai clare. De aceea, după ce vom reda o parte din concluziile lui Young, ne vom limita la a face câteva observații pe text.

Hypolit afirmă că o vreme din cele șapte corespunde cu unul dintre cele patru anotimpuri. „(...) șapte vremuri a câte trei luni fiecare (...) Căci anul are patru anotimpuri: iarnă, primăvară, vară și toamnă. Șapte astfel de vremuri au trecut peste împărat”. Theodore și alții, urmând modul persan de socotire a vremii, au sugerat șase luni sau două anotimpuri [pentru fiecare vreme]. Maurer crede că unitatea de timp putea fi convențională (...) Cea mai obișnuită interpretare este să considerăm „vremea” a fi un an, iar atunci, ar fi vorba despre șapte ani. O astfel de interpretare datează de pe vremea LXX și este adoptată de Ieronim. Este posibil, în același timp, să existe adevăr în afirmația lui Hæverick, că în spatele acestor vremuri există perioade astrologice. Calvin susține că expresia nu înseamnă altceva decât „o perioadă lungă de timp”. Keil crede că termenul indică o perioadă de timp definită, dar a cărei lungime nu poate fi determinată (...) și el susține și faptul că în 7:25 și 12:7 vremurile nu se referă la ani (...) Termenul în aramaică sugerează o *perioadă de timp fixă*. Dar eu nu văd – afirmă Young – cum ar fi posibil ca să determinăm durata unei astfel de perioade de timp. Tot ceea ce spune textul este că șapte astfel de perioade de timp trebuie să treacă înainte ca împăratul să-și recapete mintea sănătoasă. Este posibil să fie vorba de ani, dar lucrul acesta nu poate fi nicicum stabilit cu exactitate.”<sup>73</sup>

Așadar, după afirmația exegeților, „o vreme” ar putea fi un anotimp (trei luni), două anotimpuri (șase luni), o unitate convențională de timp, cel mai probabil un an, o perioadă astrologică, o perioadă lungă nedeterminată de timp, o perioadă lungă de timp, dar definită etc. Varietatea mare de interpretări ne demonstrează dificultatea textului. Acum, că am văzut ce spun diferiți exegeți despre unitatea de timp la care se referă pedeapsa lui Nebucadnețar, este interesant să observăm modul în care este formulată pedeapsa care urma să se abată asupra lui:

- ❖ <sup>25</sup>Te vor izgoni din mijlocul oamenilor,
- ❖ vei locui la un loc cu fiarele câmpului, și
- ❖ îți vor da să mănânci iarbă ca la boi;
- ❖ vei fi udat de roua cerului și
- ❖ *șapte vremi* vor trece peste tine,

*până vei cunoaște că Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor și o dă cui vrea.*

<sup>26</sup>Porunca să lase trunchiul cu rădăcinile copacului, înseamnă că împărăția ta îți va rămâne ție *îndată ce* vei recunoaște stăpânirea Celui ce este în ceruri (Dan. 4:23-26, s.n.).

<sup>70</sup> Edward Young, *Daniel*, p. 110.

<sup>71</sup> Edward Young, *op.cit.*, p. 111-112.

<sup>72</sup> Edward Young, *op.cit.*, p. 112.

<sup>73</sup> Edward Young, *Daniel*, p. 105.

Oare trecerea celor „șapte vremi” ține tot de pedeapsă și trebuie să se împlinescă întocmai sau constituie o unitate de timp hotărâtă de Cel Preaînalt, deci fixă din perspectiva Lui, o perioadă desăvârșită din care nu se poate scoate nimic și la care nu se poate adăuga nimic, dar care poate totuși varia, în funcție de momentul în care Nebucadnețar avea să recunoască stăpânirea Celui ce este în Ceruri? Ce anume a avut în vedere străjerul din Ceruri? Ce a vrut să spună el: faptul că, până la trecerea celor „șapte vremi”, împăratul nu avea să recunoască stăpânirea Celui Preaînalt peste împărăția oamenilor sau faptul că aceste șapte vremuri formează unitatea de timp care se va prelungi până când împăratul va recunoaște că Cel Preaînalt stăpânește peste împărăția oamenilor? Versetul 26 repetă încă o dată această condiție, punând însă accentul nu pe cele „șapte vremi”, ci pe pocăința lui Nebucadnețar: „Porunca să lase trunchiul cu rădăcinile copacului, înseamnă că împărăția ta îți va rămâne ție *îndată ce vei recunoaște stăpânirea Celui ce este în ceruri*” (26, s.n.). Timpul pocăinței lui Nebucadnețar avea să marcheze trecerea acelei perioade de timp pe care Dumnezeu a hotărât-o pentru nebunia lui. Dumnezeu nu era dispus să lucreze în favoarea lui nici mai devreme, dar nici mai târziu.

O astfel de interpretare se află în deplină armonie cu modul în care Dumnezeu a lucrat cu poporul Său de-a lungul istoriei. Iată ce spune Domnul în Levitic 26, unde a etalat în fața poporului Său binecuvântările și blestemele care vor veni ca răspuns la măsura relației lor cu Dumnezeu. Dacă ei păzeau Legământul și urmau legile și poruncile Domnului, aveau să se bucure de binecuvântarea Domnului, dar dacă nu, blestemele Lui aveau să vină peste ei până când se vor întoarce la Domnul. Însă nu Domnul, ci poporul urma să fixeze perioada revărsării blestemelor.

<sup>14</sup>Dar dacă nu Mă ascultați și nu împliniți toate aceste porunci, <sup>15</sup>dacă nesocotiți legile Mele, și dacă sufletul vostru urâște rânduielele Mele, așa încât să nu împliniți toate poruncile Mele și să rupeți legământul Meu, <sup>16</sup>iată ce vă voi face atunci: voi trimete peste voi groaza, lingoarea și frigurile, cari vor face să vi se stingă ochii, și să piară viața din voi. Sămânța o veți semăna în zadar, căci o vor mânca vrăjmașii voștri. <sup>17</sup>Îmi voi întoarce Fața împotriva voastră, și veți fi bătuți și veți fugi dinaintea vrăjmașilor voștri; cei ce vă urâsc, vă vor subjugă, și veți fugi fără să fiți urmăriți chiar. <sup>18</sup>*Dacă, cu toate acestea*, nu Mă veți asculta, vă voi pedepsi de șapte ori mai mult pentru păcatele voastre. <sup>19</sup>Voi frânge mândria puterii voastre, voi face ca deasupra voastră cerul să fie de fer, și pământul de aramă. <sup>20</sup>Vi se va istovi puterea fără folos: pământul vostru nu-și va da roadele, și pomii de pe pământ nu-și vor da rodurile. <sup>21</sup>*Dacă și după aceasta* vă veți împotrivi, și nu veți voi să Mă ascultați, vă voi lovi de șapte ori mai mult pentru păcatele voastre. <sup>22</sup>Voi trimete împotriva voastră fiarele de pe câmp, cari vă vor lăsa fără copii, vă vor nimici vitele, și vă vor împușca; așa că vă vor rămâne drumurile pustii. <sup>23</sup>*Dacă pedepsele acestea nu vă vor îndrepta, și dacă vă veți împotrivi Mie*, <sup>24</sup>Mă voi împotrivi și Eu vouă, și vă voi lovi de șapte ori mai mult pentru păcatele voastre. <sup>25</sup>Voi face să vină împotriva voastră sabie, care va răzbuna călcarea legământului Meu; și când vă veți strânge în cetățile voastre, voi trimete ciuma în mijlocul vostru, și veți fi dați în mâinile vrăjmașului. <sup>26</sup>Când vă voi trimete lipsă de pâine, zece femei vă vor coace pâine într-un singur cuptor, și vi se va da pâinea cu cântarul; veți mânca, dar nu vă veți sătura. <sup>27</sup>*Dacă, cu toate acestea*, nu Mă veți asculta,

și dacă vă veți împotrivi Mie, <sup>28</sup>Mă voi împotrivi și Eu vouă cu mânie, și vă voi pedepsi de șapte ori mai mult pentru păcatele voastre. <sup>29</sup>Veți mânca până și carnea fiilor voștri, veți mânca până și carnea fiicelor voastre. <sup>30</sup>Vă voi nimici înălțimile pentru jertfă, vă voi dărâma stâlpii închinați soarelui, voi arunca trupurile voastre moarte peste trupurile moarte ale idoloilor voștri, și sufletul Meu vă va urî. <sup>31</sup>Vă voi lăsa cetățile pustii, vă voi pustii locașurile sfinte, și nu voi mai mirosi mirosul plăcut al tămâii voastre. <sup>32</sup>Voi pustii țara, așa că vrăjmașii voștri cari o vor locui vor rămâne incremeniți văzând-o. <sup>33</sup>Vă voi împrăstia printre neamuri, și voi scoate sabia după voi. Țara voastră va fi pustie, și cetățile voastre vor rămâne pustii. <sup>34</sup>Atunci țara se va bucura de Sabatele ei, tot timpul cât va fi pustie și cât veți fi în țara vrăjmașilor voștri; atunci țara se va odihni, și se va bucura de Sabatele ei. <sup>35</sup>Tot timpul cât va fi pustie, va avea odihna pe care n-o avusesse în anii voștri de Sabat, când o locuiați. <sup>36</sup>În inima aceloră dintre voi cari vor mai rămâne în viață, în țara vrăjmașilor lor, voi băga frica; și îi va urmări până și foșnetul unei frunze suflate de vânt; vor fugi ca de sabie, și vor cădea fără să fie urmăriți. <sup>37</sup>Se vor prăvăli unii peste alții ca înaintea sabiei, fără să fie urmăriți. Nu veți putea să stați în picioare în fața vrăjmașilor voștri; <sup>38</sup>veți pieri printre neamuri, și vă va mânca țara vrăjmașilor voștri (Lev. 26:14-38, s.n.).

Curmarea blestemului se afla în mâna poporului și putea fi adusă doar în urma pocăinței lui. Așadar, vremea restaurării constituia o unitate de timp bine stabilită de Domnul, dar lungimea ei era, de fapt, hotărâtă de cel în cauză. „Cele șapte vremuri” de pedeapsă – ca să folosim sintagma din *Daniel* – s-ar fi încheiat în clipa pocăinței și smeririi lor înaintea Domnului. Însă lipsa pocăinței avea să lungească această perioadă prestabilită de Domnul, dar nu în termenii „timpului”, ci în termenii deciziei. De aceea, textul din Levitic 26 vorbește despre o prelungire repetată a timpului de pedeapsă: „Dacă, cu toate acestea (...)” (18); „Dacă și după aceasta (...)” (21); „Dacă pedepsele acestea nu vă vor îndrepta, și dacă vă veți împotrivi Mie (...)” (23); „Dacă, cu toate acestea (...)” (27). Timpul de pedeapsă se sfârșește în momentul în care cei rămași în viață se pocăiesc:

<sup>39</sup>Iar pe aceia dintre voi care vor mai rămâne în viață, îi va apuca durerea pentru fărădelegile lor, în țara vrăjmașilor lor; îi va apuca durerea și pentru fărădelegile părinților lor. <sup>40</sup>*Își vor mărturisi fărădelegile lor și fărădelegile părinților lor*, călcările de lege pe care le-au săvârșit față de Mine, și împotrivirea cu care Mi s-au împotrivit, păcate din pricina cărora <sup>41</sup>și Eu M-am împotrivit lor, și i-am adus în țara vrăjmașilor lor. <sup>42</sup>Și atunci *inima lor netăiată împrejur se va smeri, și vor plăti datoria fărădelegilor lor*. <sup>42</sup>Atunci Îmi voi aduce aminte de legământul Meu cu Iacov, Îmi voi aduce aminte de legământul Meu cu Isaac și de legământul Meu cu Avraam, și Îmi voi aduce aminte de țară (Lev. 26:39-42, s.n.).

Să fi fost oare vorba despre ceva asemănător și în ce privește timpul acordat lui Nebucadnețar? Textul din *Daniel* nu este foarte clar.

<sup>34</sup>După trecerea vremii sorocite, eu, Nebucadnețar, am ridicat ochii spre cer, și mi-a venit iarăși mintea la loc. Am binecuvântat pe Cel Prea Înalt, am lăudat și slăvit pe Cel ce trăiește vecinic, Acela a cărui *stăpânire este vecinică*, și a cărui *împărăție dăinuiește din neam în neam*. <sup>35</sup>Toți locuitorii pământului sunt o nimica înaintea Lui; El face ce vrea cu oastea cerurilor și cu locuitorii pământului, și nimeni nu poate să stea împotriva

mânii Lui, nici să-I zică: «Ce faci?»<sup>36f</sup> În vremea aceea, mi-a venit mintea înapoi; slava împărăției mele, măreția și strălucirea mea mi s-au dat înapoi; sfetnicii și mai marii mei din nou m-au căutat; am fost pus iarăși peste împărăția mea, și puterea mea a crescut.<sup>37</sup> Acum, eu, Nebucadnețar, laud, înalț și slăvesc pe Împăratul cerurilor, căci toate lucrările Lui sunt adevărate, toate căile Lui sunt drepte, și El poate să smerească pe cei ce umblă cu mândrie (4:34-37).

Pe de o parte, „vremea sorocită”, adică cele „șapte vremuri”, putea fi o perioadă predeterminată de timp, a cărei lungime împăratul n-a putut s-o influențeze în niciun fel. Dar în acest caz, Domnul a dat boala și El a adus și vindecarea în inima și în mintea împăratului, pentru că, imediat „după trecerea vremii sorocite – spune împăratul –, eu, Nebucadnețar, am ridicat ochii spre cer, și mi-a venit iarăși mintea la loc. Am binecuvântat pe Cel Prea Înalt, am lăudat și slăvit pe Cel ce trăiește vecinic, Acela a cărui stăpânire este vecinică, și a cărui împărăție dăinuiește din neam în neam (...) În vremea aceea, mi-a venit mintea înapoi; slava împărăției mele, măreția și strălucirea mea mi s-au dat înapoi; sfetnicii și mai marii mei din nou m-au căutat; am fost pus iarăși peste împărăția mea, și puterea mea a crescut” (34-36). Însă textul poate fi interpretat și altfel, mai ales în lumina tâlcuirii oferite de Daniel.

- ❖ <sup>25</sup>Te vor izgoni din mijlocul oamenilor,
- ❖ vei locui la un loc cu fiarele câmpului, și
- ❖ îți vor da să mănânci iarbă ca la boi;
- ❖ vei fi udat de roua cerului și
- ❖ *șapte vremi* vor trece peste tine,

*până vei cunoaște că Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor și o dă cui vrea.*

<sup>26</sup>Porunca să lase trunchiul cu rădăcinile copacului, înseamnă că împărăția ta îți va rămânea ție *îndată* ce vei recunoaște stăpânirea Celui ce este în ceruri (Dan. 4:23-26, s.n.).

Modul în care tâlmăcește Daniel visul ar părea să sugereze faptul că lungimea celor „șapte vremi” este determinată de actul pocăinței lui Nebucadnețar. Îndată ce el se va smeri înaintea Domnului, împărăția îi va fi dată înapoi. De aceea, lucrurile ar putea fi interpretate și astfel: „[Atunci când am ridicat ochii spre cer, mi-a venit iarăși mintea la loc, și vremea sorocită s-a isprăvit, iar eu] am binecuvântat pe Cel Prea Înalt, am lăudat și slăvit pe Cel ce trăiește vecinic, Acela a cărui stăpânire este vecinică, și a cărui împărăție dăinuiește din neam în neam” (34, n.n.). Această interpretare este susținută și de ceea ce afirmă Daniel ani mai târziu, înaintea lui Belșațar:

<sup>18f</sup>Împărate, Dumnezeu cel Prea Înalt dăduse tatălui tău Nebucadnețar: împărăție, mărime, slavă și strălucire; <sup>19</sup>și din pricina mărimei pe care i-o dăduse, toate popoarele, neamurile, oamenii de toate limbile se temeau și tremurau înaintea lui. Căci împăratul omora pe cine voia, și lăsa cu viață pe cine voia; înălța pe cine voia, și cobora pe cine

voia.<sup>20</sup> Dar când i s-a îngâmfat inima și i s-a împietrit duhul până la mândrie, a fost aruncat de pe scaunul lui împărătesc și a fost despuiat de slava lui; <sup>21</sup>a fost izgonit din mijlocul copiilor oamenilor, inima i s-a făcut ca a fiarelor, și a locuit la un loc cu măgarii sălbatici; i-au dat să mănânce iarbă ca la boi, și trupul i-a fost udat cu roua cerului, *până când* a recunoscut că Dumnezeu cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor și că o dă cui vrea (Dan. 5:18-21, s.n.).

Înlăturarea lui Nebucadnețar de pe tron s-a datorat împietririi duhului acestuia din pricina îngâmfării lui. Iar starea lui de nebulie a durat „până când a recunoscut că Dumnezeu Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor și că o dă cui vrea” (5:21). În lumina faptului că Domnul ne cheamă să răspundem cu credincioșie la credincioșia Lui, o astfel de interpretare se află în perfectă armonie cu restul Scripturii. Deoarece numai noi trăim în sfera timpului și spațiului, nu și Dumnezeu, cele „șapte vremi” pot reprezenta o perioadă de timp fixă înaintea Lui, care poate fi, în același timp, flexibilă pentru oameni.

Scrisoarea lui Nebucadnețar se încheie cu afirmarea unei stări pe care el nu o atinsese încă niciodată, deși de-a lungul anilor săi de domnie (605-562 î.Hr.) a stat de nenumărate ori în prezența Domnului, prezență mijlocită printr-unul sau altul dintre cei patru robi din Iuda: Daniel, Șadrac, Meșac și Abed-Nego: „Acum, eu, Nebucadnețar, laud, înalț și slăvesc pe Împăratul cerurilor, căci toate lucrările Lui sunt adevărate, toate căile Lui sunt drepte, și El poate să smerească pe cei ce umblă cu mândrie” (37). În pofida strălucirii Babilonului, Nebucadnețar a trebuit să recunoască că doar Cel Preaînalt trăiește veșnic, doar stăpânirea Lui este eternă și doar Împărăția Lui dăinuiește din neam în neam. Indiferent cât de mare ar fi chipul împărățiilor pământești, iar imperiul său nu face excepție, este suficient ca o piatră să se desprindă din munte fără ajutorul vreunei mâini pentru a spulbera tot ceea ce omul a zidit. „Toți locuitorii pământului sunt o nimica înaintea Lui; El face ce vrea cu oastea cerurilor și cu locuitorii pământului, și nimeni nu poate să stea împotriva mâinii Lui, nici să-I zică: «Ce faci?»” (4:35) Câtă vreme omul nu ajunge la această convingere, nu se va putea smeri înaintea Domnului Dumnezeu celui Preaînalt, și nu va putea spune ceea ce a zis Nebucadnețar: „Acum, eu, Nebucadnețar, laud, înalț și slăvesc pe Împăratul cerurilor, căci toate lucrările Lui sunt adevărate, toate căile Lui sunt drepte, și El poate să smerească pe cei ce umblă cu mândrie” (37).

Este interesant că mărturia lui Nebucadnețar se încheie cu o frază care se potrivește drept concluzie, mai degrabă, la capitolul următor. Deși Nebucadnețar a fost smerit de Domnul, totuși, pentru că și-a ridicat ochii spre Cer și s-a umilit înaintea lui Dumnezeu, el a fost ridicat din nou de El. Dacă istoria lui Nebucadnețar se termină cu restaurarea celui care a fost smerit de Domnul și care tocmai de aceea s-a umilit el însuși înaintea Domnului, capitolul următor ne prezintă doborârea celui care s-a înălțat, sfidându-L pe Dumnezeu.

**Concluzii: Cel Preaînalt stăpânește peste împărăția oamenilor, o dă cui îi place și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni**

Ce motivație ar putea să facă pe cineva să rămână alipit de Dumnezeu chiar și atunci când, din această pricină, ar putea pierde o mulțime de oportunități: ocazii ivite pe nepusă masă, cum ar fi dreptul de a te pregăti la academiile Babilonului și de a șede și a mânca la masa împăratului; favoruri câștigate cu greu, cum ar fi achizițiile de o viață întreagă ale bătrânului Daniel, care, pe deasupra, se afla și în fața unei extraordinare promovări în noul Imperiu Medo-Persan; însăși viața, cum a fost cazul celor trei tineri în fața cuptorului aprins? Ce motivație ar putea exista, încât să fii dispus să pierzi toate acestea, în schimbul relației cu Dumnezeu, dacă nu ai crede că, într-adevăr, „Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor (...) o dă cui îi place și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni” (4:17)?

Cel care este convins că smerirea și înălțarea sunt în mâna Celui Preaînalt va alege să rămână alipit de El, indiferent în fața căror pierderi sau câștiguri materiale ar sta și indiferent de evenimentele prin care ar trece. Iar dacă s-ar întâmpla să-și piardă mințile, ca Nebucadnețar, lăsându-se furat de nebunia mândriei și a proslăvirii de sine – „Oare nu este acesta Babilonul cel mare, pe care mi l-am zidit eu, ca loc de ședere împărătească, prin puterea bogăției mele și spre slava măreției mele?” (4:30)–, va înțelege că numai cel care se smerește înaintea Celui Preaînalt va fi înălțat de El.

Dumnezeu nu a fost împotriva implicării culturale a lui Nebucadnețar. Dimpotrivă, „S-a bucurat” alături de el de toate realizările lui și S-a implicat în ele. Daniel i-a făcut de cunoscut lui Nebucadnețar adevărul de mai sus încă la începutul domniei sale, atunci când i-a tâlcuit primul vis: „Tu, împărate, ești împăratul împăraților, căci Dumnezeul cerurilor ți-a dat împărăție, putere, bogăție și slavă. El ți-a dat în mâni, oriunde locuiesc ei, pe copiii oamenilor, fiarele câmpului și păsările cerului, și te-a făcut stăpân peste toate acestea: tu ești capul de aur” (2:37-38). Este cel puțin fascinant să-L vezi pe Dumnezeu dând împăraților, respectiv oamenilor, bogăție și înțelepciune și intrând în jocul deșertăciunii lor: „Slava lui Dumnezeu stă în ascunderea lucrurilor – spune Solomon –, dar slava împăraților stă în cercetarea lucrurilor” (Prov. 26:2).

Însă bunăvoința lui Dumnezeu de a Se implica alături de noi în mandatul cultural se termină în clipa în care vârful copacului pe care ni l-am sădit se semețește împotriva Cerului și când, în nebunia noastră, credem că am ajuns dumnezei, putându-ne, de-acum, așeza alături de Cel Preaînalt sau deasupra Lui. În clipa aceea, urmează izgonirea din Grădina Edenului.

Este așa de ușor să fim absorbiți de implicarea noastră culturală, indiferent de amploarea sa. Unii ridicăm cetăți și imperii, proiectăm și realizăm grădini

suspendate, zigate, temple și alei pavate cu ceramică de cea mai aleasă calitate, alții – creatori și noi – plămădim lutul, mângălim pânza sau cioplیم pietrele furate din muntele lui Dumnezeu sau lemnele rupte din pădurea Lui ca să ne înconjurăm cu lucrarea mâinilor noastre pe un petic de teren transformat în universul peste care ne credem dumnezei. Atât unii, cât și alții am pierdut complet sensul vieții, „căci ce ar folosi unui om să câștige toată lumea dacă și-ar pierde sufletul? Sau ce ar da un om în schimb pentru sufletul său?” (Mat. 16:26) *Înțelepciunea adevărată este să fii preocupat nu de ceea ce faci tu în sfera deșertăciunii, ci de ceea ce realizează ea în tine.* Dar pentru aceasta, trebuie să lași să încolțească acel gând al veșniciei pe care Dumnezeu l-a pus în fiecare dintre noi, ca el să crească într-un copac mare – sistemul de referință – care să adăpostească toate ticlurile minții și toată lucrarea mâinilor noastre. „Așa vorbește Domnul – spune profetul Ieremia – «Înțeleptul să nu se laude cu înțelepciunea lui, cel tare să nu se laude cu tăria lui, bogatul să nu se laude cu bogăția lui. Ci cel ce se laudă să se laude că are pricepere și că Mă cunoaște, că știe că Eu sunt Domnul, care face milă, judecată și dreptate pe pământ! Căci în aceasta găsesc plăcere Eu, zice Domnul»” (Ier. 9:23-25).

Prin străjerul Său cel sfânt, trimis din sfatul străjerilor cerești, Domnul a intervenit în viața lui Nebucadnețar, în nădejdea că îl va ajuta să știe că „Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor, o dă cui îi place și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni!” (4:17), dar îi smerește pe cei îngâmfați. Oare în viața câtorva dintre noi s-ar cuveni intervenit în același mod? Câți dintre noi nu ar trebui să vedem o piatră – da, din perspectiva noastră snoabă, o simplă piatră – desprinzându-se din munte ca să facă praf statuia cioplită și lustruită cu grijă, cu capul ei de aur, cu pieptul și brațele de argint, cu pânțele și coapsele de aramă, dar cu picioarele de fier amestecat cu lut?

<sup>17</sup>De fapt, Hristos m-a trimes nu să botez, ci să propovăduiesc Evanghelia: nu cu înțelepciunea vorbirii – spune Pavel –, ca nu cumva crucea lui Hristos să fie făcută zadarnică. <sup>18</sup>Fiindcă propovăduirea crucii este o nebulie pentru cei ce sunt pe calea pierzării: dar pentru noi, cari suntem pe calea mântuirii, este puterea lui Dumnezeu.

<sup>19</sup>Căci este scris: „Voi prăpădi înțelepciunea celor înțelepți, și voi nimici priceperea celor pricepuți”. <sup>20</sup>Unde este înțeleptul? Unde este cărturarul? Unde este vorbărețul veacului acestuia? N-a prosti Dumnezeu înțelepciunea lumii acesteia? <sup>21</sup>Căci întrucât lumea, cu înțelepciunea ei, n-a cunoscut pe Dumnezeu în înțelepciunea lui Dumnezeu, Dumnezeu a găsit cu cale să mântuiască pe credincioși prin nebunia propovăduirii crucii. <sup>22</sup>Iudeii, într-adevăr, cer minuni, și Grecii caută înțelepciune; <sup>23</sup>dar noi propovăduim pe Hristos cel răstignit, care pentru Iudei este o pricină de poticnire, și pentru Neamuri o nebulie; <sup>24</sup>dar pentru cei chemați, fie Iudei, fie Greci, este puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu. <sup>25</sup>Căci nebunia lui Dumnezeu, este mai înțeleaptă decât oamenii; și slăbiciunea lui Dumnezeu, este mai tare decât oamenii. <sup>26</sup>De pildă, fraților, uitați-vă la voi cari ați fost chemați: printre voi nu sunt mulți înțelepți în felul lumii, nici mulți puternici, nici mulți de neam ales. <sup>27</sup>Dar Dumnezeu a ales lucrurile nebune ale lumii, ca să facă de rușine pe cele înțelepte. Dumnezeu a ales lucrurile slabe ale lumii, ca să facă de rușine pe cele tari. <sup>28</sup>Și Dumnezeu a ales lucrurile josnice ale lumii, și lucrurile disprețuite, ba încă lucrurile cari nu sunt, ca să nimicească pe cele ce sunt;

<sup>29</sup>pentru ca nimeni să nu se laude înaintea lui Dumnezeu. <sup>30</sup>Și voi, prin El, sunteți în Hristos Isus. El a fost făcut de Dumnezeu pentru noi înțelepciune, neprihănire, sfințire și răscumpărare, <sup>31</sup>pentru ca, după cum este scris: „Cine se laudă, să se laude în Domnul” (1 Cor. 1:17-31).

Într-adevăr, cine se laudă să se laude nu cu Babilonul cel mare, zidit ca loc al șederii lui împăratești, prin puterea bogăției lui și spre slava măreției sale, ci cu faptul că știe că „Cel Prea Înalt stăpânește peste împărăția oamenilor, că o dă cui îi place și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni” (Dan. 4:17).